

Protocol schorsing en verwijdering Primair en voortgezet onderwijs

O2G2

Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen (O2G2)
Postbus 744
9700 AS GRONINGEN

Inleiding

Dit protocol heeft betrekking op de wettelijke strafmaatregelen schorsing en verwijdering. Er kunnen naast deze wettelijke maatregelen ook pedagogische maatregelen worden getroffen bij incidenten waardoor een leerling tijdelijk uit het reguliere onderwijs wordt gehaald. Deze pedagogische maatregelen worden in dit protocol niet geregeld. De regels betreffende besluiten tot schorsing of verwijdering van leerlingen zijn vastgelegd in artikel 40, lid 1 en 11 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en artikel 27, eerste lid van de Wet op het Voorgezet Onderwijs (WVO) en de artikel 13, 14 en 15 van het Inrichtingsbesluit WVO (zie bijlage 1).

In de mandaatregeling O2G2 is vastgelegd wie formeel gemandateerd zijn om besluiten tot schorsing en verwijdering te nemen. De directeur PO of de rector VO zijn bevoegd om namens het College van Bestuur te besluiten over een schorsing en over de verwijdering van een leerling. Zij stellen het College van Bestuur op de hoogte indien zij een leerling hebben verwijderd.

Dit protocol dient als instrument om er voor te zorgen dat besluiten met betrekking tot schorsing of verwijdering van leerlingen door de bevoegde personen in overeenstemming met wet- en regelgeving zorgvuldig en gemotiveerd worden genomen.

Op grond van de regelgeving is schorsing of verwijdering mogelijk indien er sprake is van grensoverschrijdend gedrag, het ontbreken van vertrouwen (en dus samenwerking) inzake ouders/verzorgers, of handelingsverlegenheid (in verband met de ondersteuningsbehoefte van de betreffende leerling).

De regels die de school hanteert voor het straffen, schorsen en verwijderen van leerlingen moeten vermeld staan in de schoolgids. Deze informatie moet goed toegankelijk zijn, zodat ouders weten waar ze aan toe zijn en kunnen beoordelen of de school juist handelt. In bijlage 2 is een checklist opgenomen waarin de te doorlopen stappen vermeld staan.

Schorsing

Wanneer kan een schorsing worden gegeven?

Schorsing is mogelijk als een uiterste ordemaatregel. Gronden voor schorsing kunnen zijn ernstig wangedrag van de leerling waarbij van een ernstige verstoring van de rust of veiligheid op school sprake is of waarbij het wangedrag een mishandeling tot gevolg heeft. Ook een verstoorde relatie tussen school en leerling en/of ouders/verzorgers en een verstoring van het onderwijsproces is een grond voor schorsing. Het schorsen van een leerling is een maatregel om duidelijk te maken aan de leerling en zijn of haar ouders/verzorgers dat de grens van aanvaardbaar gedrag is bereikt.

Wat houdt de schorsing precies in?

Schorsing betekent dat de leerling is uitgesloten van het voor hem reguliere onderwijs. Veelal betekent dit dat de leerling de toegang tot de school, het schoolterrein en de directe omgeving van de school wordt ontzegd. Tijdens de schorsing volgt de leerling zo mogelijk een vervangend onderwijsprogramma. De school dient ervoor te zorgen dat de leerling huiswerkopdrachten krijgt tijdens de schorsing en dat het maken van toetsen niet door de schorsing wordt belemmerd.

Hoe lang duurt de schorsing?

Schorsing kan voor één of ten hoogste vijf schooldagen. De duur van de schorsing staat in verhouding tot de aard en ernst van de overtreding. Na de periode van schorsing keert de leerling “in beginsel” weer terug op school. “In beginsel” betekent dat het mogelijk is te besluiten tot een nieuwe of verlengde schorsing, maar dan is hier wel weer een apart, goed onderbouwd besluit voor nodig. De verlengde schorsing kan spelen bij het PO. Bij het VO kan de schorsing na vijf dagen enkel worden verlengd hangende het overleg met de inspectie over een definitieve verwijdering. Bij terugkeer na een periode van schorsing worden afspraken gemaakt met de leerling. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd. Een uitzondering op de maximale duur van de schorsing vormt de schorsing die ingaat, terwijl er overleg gaande is over

openbaar onderwijs groep groningen

definitieve verwijdering van een leerling. De schorsing duurt dan net zolang als de tijd die nodig is om te komen tot een beslissing over de eventuele verwijdering.

De te volgen procedure:

- bij de schorsing voor de duur van één dag en voor de schorsing langer dan één dag neemt de directeur PO/ rector VO de beslissing. In het laatste geval moet de schoolleider van deze schorsing langer dan één dag een schriftelijke (digitale) melding doen aan de Inspectie van het Onderwijs en de Leerplichtambtenaar;
- ouders / verzorgers krijgen een melding van de schorsing van één dag en ouders / verzorgers en leerling worden uitgenodigd door de schoolleiding voor een gesprek waarin de situatie wordt uitgelegd en de schorsing wordt toegelicht, van dit gesprek wordt een verslag gemaakt;
- in het schorsingsbesluit dient de redenen en de noodzaak van de schorsing te worden vermeld;
- een besluit tot schorsing wordt ook aan de ouders/verzorgers toegezonden, indien de leerling de leeftijd van 21 jaar nog niet heeft bereikt;
- voordat tot schorsing kan worden overgegaan, anders dan in het geval van een acute probleemsituatie, dient er voldoende dossier te zijn opgebouwd, waaruit blijkt dat deze maatregel gerechtvaardigd is. De directie is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier, waarin wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school er aan gedaan heeft om deze op te lossen en om de schorsing van de leerling te voorkomen. Het verslag van het gesprek met de ouders/verzorgers en leerling maakt in ieder geval onderdeel uit van het dossier. Zo nodig hoort de directie de direct betrokken docenten en maakt hiervan verslag. In het dossier bewaart de school alle afschriften van de relevante correspondentie. Een voorbeeldbrief voor de schorsing met verwijzing naar de mogelijkheid van bezwaar is opgenomen in bijlage 2.

Verwijdering

Verwijderen en zorgplicht

Met de invoering van de Wet passend onderwijs (1 augustus 2014) kan een school nog steeds een leerling verwijderen. Echter, als het een leerling betreft met extra ondersteuningsbehoefte geldt de zorgplicht en is de school verantwoordelijk voor een nieuwe plek. De school zoekt, in samenspraak met de ouders, een alternatieve passende school.

Voordat de school een kind kan verwijderen moet de school:

- De ouder in de gelegenheid stellen te worden gehoord;
- In overleg treden met de Onderwijsinspectie. Tevens wordt de leerplichtambtenaar op de hoogte gesteld.

Ten aanzien van het basisonderwijs, speciaal (voortgezet) onderwijs en het voortgezet onderwijs gelden de volgende regelingen:

- Voordat een **basisschool** een kind kan verwijderen moet de school een andere school vinden waar het kind terecht kan na de verwijdering.
- Voor het **voortgezet onderwijs** geldt dat verwijdering van een leerling uitsluitend mogelijk is als plaatsing op een andere school geregeld is. Leerlingen die niet meer leerplichtig zijn kunnen van school verwijderd worden ongeacht of er een vervangende school is gevonden. Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling van een school voor voortgezet onderwijs vindt slechts plaats na overleg met de inspectie.
- Voor het verwijderen van een leerling van een school voor **speciaal onderwijs (so) of voortgezet speciaal onderwijs (vso)** gelden dezelfde regels als voor het verwijderen van een leerling van een basisschool respectievelijk een school voor voortgezet onderwijs.

Wanneer kan tot verwijdering worden overgegaan?

Verwijdering is een uiterste maatregel die in de onderwijsregelgeving aan strikte voorwaarden is gebonden. Een verwijderingsprocedure is bedoeld voor de verwijdering van leerlingen die als gevolg van ernstige gedragsproblemen de gang van zaken op de school ernstig in gevaar brengen. Andere of daarmee samenhangende redenen tot verwijdering zijn ernstige verstoring

openbaar onderwijs groep groningen

van orde en rust op school, vertrouwensbreuk met de ouders/verzorgers, wangedrag ouders/verzorgers en het niet langer kunnen voldoen aan de ondersteuningsbehoefte van de leerling (zie m.b.t. het laatste punt hieronder). Ook is het mogelijk een leerling te verwijderen indien zijn resultaten onvoldoende zijn. In dit laatste geval mag de verwijdering alleen aan het eind van het schooljaar plaatsvinden. Een besluit tot definitieve verwijdering is pas mogelijk nadat een andere school of instelling als bedoeld in artikel 1, onder c van de Leerplichtwet 1969 (lees: instelling op grond van Wet Educatie- en beroepsonderwijs) bereid is gevonden om de leerling toe te laten.

De te volgen procedure:

- de directeur/ rector is namens het College van bestuur bevoegd een besluit tot verwijdering te nemen, echter pas nadat hij overleg heeft gehad met het College van Bestuur, de Inspectie van het Onderwijs en de leerplichtambtenaar;
- ingeval van een (voornemen tot) verwijdering allereerst afwegen of de leerling hangende de verwijderingsprocedure geschorst moet worden (dit moet wel kunnen worden gemotiveerd). Als schorsing niet dringend noodzakelijk is, dan is het beter om de leerling hangende de verwijderingsprocedure op school op te vangen. Indien de leerling wordt geschorst dan geldt ook hier dat de school ervoor dient te zorgen dat de leerling huiswerkopdrachten krijgt tijdens de schorsing en dat het maken van toetsen niet door de schorsing wordt belemmerd;
- alvorens een besluit tot verwijdering kan worden genomen stelt de directeur/ rector, anders dan bij schorsing, eerst de ouders/verzorgers en de leerling in de gelegenheid om hun zienswijze kenbaar te maken ten aanzien van het voornemen tot verwijdering. Een voorbeeldbrief voor het voornemen tot verwijdering met verwijzing naar de mogelijkheid om de zienswijze kenbaar te maken is opgenomen in bijlage 4;
- vervolgens neemt de schoolleiding een definitief besluit tot verwijdering. Indien de zienswijze niet zodanige nieuwe gezichtspunten hebben opgeleverd dat er reden is om op het besluit terug te komen dan wordt dit in het definitieve besluit gemotiveerd. Een voorbeeldbrief van een besluit tot verwijdering met verwijzing naar de mogelijkheid van bezwaar is opgenomen in bijlage 5;
- een besluit tot verwijdering wordt ook aan de ouders/verzorgers toegezonden, indien de leerling de leeftijd van 18 jaar al heeft bereikt, maar nog niet de leeftijd van 21 jaar;
- evenals bij de schorsing geldt: alvorens tot verwijdering kan worden overgegaan dient er voldoende dossier te zijn opgebouwd, waaruit blijkt dat deze maatregel gerechtvaardigd is. De schoolleiding is verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier, waarin wordt opgenomen welke problemen zijn opgetreden, wat de school er aan gedaan heeft om deze op te lossen en om de verwijdering van de leerling te voorkomen. De verslagen van de eventuele zienswijze van de ouders/verzorgers en leerling en het overleg met Inspectie en leerplichtambtenaar maken in ieder geval onderdeel uit van het dossier. Zo nodig hoort de directeur/ rector de direct betrokken docenten en maakt hiervan ook verslag. In het dossier bewaart de school alle afschriften van de relevante correspondentie.

Verwijdering in verband met de ondersteuningsbehoefte

Voorafgaand op de beslissing tot verwijdering moet worden vastgesteld of:

- de leerling formeel thuishoort of toelaatbaar is tot het speciaal (basis/voortgezet) onderwijs dan wel;
- de leerling formeel thuishoort in het reguliere onderwijs.

De school heeft eerst zelf geprobeerd de vereiste ondersteuning te bieden. Wanneer de school deze ondersteuning niet kan bieden, dan moet zij voor een plek op een andere school zorgen. Hierover wordt overleg met de ouders gevoerd.

De school heeft hierbij te maken met een onderzoekplicht ter beoordeling van de vraag of de betreffende school aan de ondersteuningsbehoefte kan voldoen.

De school betreft de volgende elementen in dit onderzoek:

- De aard van de handicap en de daaruit voortvloeiende onderwijsbeperking;
- De beschikbare formatie en expertise van de leerkrachten;
- De mogelijkheid om alle leerlingen de vereiste aandacht te geven;
- De beschikbare externe hulp;

openbaar onderwijs groep groningen

- De afstemming tussen de benodigde en de beschikbare ondersteuning van de leerling;
- Het schoolondersteuningsprofiel;
- Het belang van het kind ten opzichte van het belang van de school.

De school draagt zorg voor:

- Een zorgvuldige afwegings-procedure;
- Deskundige en onafhankelijke en zoveel mogelijk eenduidige adviezen;
- Zorgvuldig overleg met de ouders.

Bijlage 1 Wetsartikelen schorsing en verwijdering

Wet op het primair onderwijs

In artikel 40 van de Wet op het primair onderwijs is verwijdering van leerlingen geregeld.

- **Artikel 40. Toelating en verwijdering van leerlingen**
  - 1. De beslissing over toelating en verwijdering van leerlingen berust bij het bevoegd gezag. De toelating tot de school is niet afhankelijk van het houden van rechtmatig verblijf in de zin van [artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000](#). De toelating mag niet afhankelijk worden gesteld van een geldelijke bijdrage van de ouders.
  - 11. Voordat wordt besloten tot verwijdering hoort het bevoegd gezag de betrokken groepsleraar. Definitieve verwijdering van een leerling vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorg gedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Onder andere school kan ook worden verstaan een school voor speciaal onderwijs, een school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs of een instelling voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.
  - 12. Indien tegen het besluit, bedoeld in het eerste lid, van het bevoegd gezag van een openbare school bezwaar is gemaakt, besluit het bevoegd gezag in afwijking van [artikel 7:10 van de Algemene wet bestuursrecht](#) binnen 4 weken gerekend vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van het bezwaarschrift is verstreken.

Wet op het voortgezet onderwijs

Artikel 27. Toelating, verwijdering, voorwaardelijke bevordering en verblijfsduur

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen voor elke soort van scholen of voor afdelingen van die scholen voorwaarden voor de toelating en voorschriften omtrent verwijdering en voorwaardelijke bevordering worden vastgesteld. (...) Definitieve verwijdering van een leerling waarop de Leerplichtwet 1969 van toepassing is, vindt niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school, dan wel een instelling als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Leerplichtwet 1969 bereid is de leerling toe te laten.

(...)

Inrichtingsbesluit Wet op het voortgezet onderwijs

Artikel 13. Schorsing

1. Het bevoegd gezag kan met opgave van redenen een leerling voor een periode van ten hoogste één week schorsen.
2. Het besluit tot schorsing wordt schriftelijk aan de betrokkene en, indien deze nog niet de leeftijd van 21 jaar heeft bereikt, ook aan de ouders, voogden of verzorgers van de betrokkene bekendgemaakt.
3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een schorsing voor een periode langer dan één dag schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Artikel 14. Definitieve verwijdering

1. Het bevoegd gezag kan besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling nadat deze en, indien de leerling nog niet de leeftijd van 18 jaren heeft bereikt, ook diens ouders, voogden of verzorgers, in de gelegenheid is onderscheidenlijk zijn gesteld hierover te worden gehoord. Een leerling wordt op grond van onvoldoende vorderingen niet in de loop van een schooljaar verwijderd.
2. Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling geschiedt slechts na overleg met de inspectie. Hangende dit overleg kan de leerling worden geschorst. Het overleg strekt er

mede toe, na te gaan op welke andere wijze de betrokken leerling onderwijs zal kunnen volgen.

3. Het bevoegd gezag stelt de inspectie van een definitieve verwijdering schriftelijk en met opgave van redenen in kennis.

Artikel 15. Beslistermijn bij bezwaar

1. De besluiten tot weigering van de toelating van een kandidaat-leerling of tot definitieve verwijdering van een leerling worden schriftelijk en met opgave van redenen aan de leerling en, indien deze nog niet de leeftijd van 21 jaren heeft bereikt, ook aan diens ouders, voogden of verzorgers, bekendgemaakt, waarbij tevens de inhoud van het tweede lid wordt vermeld.
2. Binnen zes weken na de bekendmaking kunnen belanghebbenden bezwaar maken bij het bevoegd gezag.
3. Het bevoegd gezag beslist in overeenstemming met artikel 27 van de wet binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift, doch niet eerder dan nadat de kandidaat-leerling, onderscheidenlijk de leerling en, indien deze nog niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt, ook diens ouders, voogden of verzorgers, in de gelegenheid is, onderscheidenlijk zijn gesteld, te worden gehoord en kennis heeft onderscheidenlijk hebben kunnen nemen van de op die besluiten betrekking hebbende adviezen of rapporten.
4. Het bevoegd gezag kan de desbetreffende leerling, gedurende de behandeling van het bezwaar tegen een besluit tot definitieve verwijdering de toegang tot de school ontzeggen.

Bijlage 2 checklist

1. Is er sprake van een schorsings- of een verwijderingsmaatregel?
Zo ja,
2. Rechtvaardigen de omstandigheden van het geval de oplegging van een schorsing van of een verwijderingsmaatregel?
Zo ja,
3. Kende de leerling de onjuistheid van zijn normschendend gedrag of behoorde hij deze te kennen?
Zo ja,
4. Heeft de leerling enige mate van schuld gehad aan de normschending?
Zo ja,
5. Staat de maatregel in verhouding tot het geconstateerde wangedrag?
Zo ja,
6. Is er voldaan aan de door het College van Bestuur uitgevaardigde regels met betrekking tot schorsing en verwijdering?
Zo ja,
7. Is het vereiste van een zorgvuldige oplegging van een ordemaatregel nageleefd?
Zo ja,
8. Wordt de schorsings- of verwijderingsmaatregel voor het juiste doel gebruikt?
Zo ja,
9. Wordt de maatregel genomen door een daartoe bevoegd persoon?
Zo ja,
10. Wordt voldaan aan de procedurele eisen voor een schorsings- of verwijderingsprocedure?
Zo ja,
11. Wordt voldaan aan de bijzondere eisen voor de schorsings- of verwijderingsprocedure?

Wanneer het antwoord op al deze vragen ja is, is in de regel sprake van een rechtmatige oplegging van een schorsings- of een verwijderingsmaatregel. Is het antwoord op één van deze vragen nee, dan is in de regel geen sprake van een rechtmatige oplegging van een schorsings- of een verwijderingsmaatregel.

In alle gevallen kan voor advies contact opgenomen worden met Floris Bosma, secretaris van het College van Bestuur of de onderwijsadviseur van de school.

Bijlage 3 Voorbeeldbrief schorsing

Aan de ouders/verzorgers en de leerling*

Adres:

Postcode en plaats:

Plaats, datum

Geachte heer / mevrouw en naam leerling,

In navolging op het gesprek dat wij met u hebben gevoerd op ... en na overleg met de directeur/ afdelingsleider / mentor de heer/mevrouw.....delen wij u hierbij mede dat uw zoon/ dochter.....met ingang van ..... tot uiterlijk.....is geschorst. Gedurende deze schorsing ontzeggen wij..... de toegang tot de reguliere lessituatie.

De reden(en) die ten grondslag liggen aan deze schorsing zijn: (omschrijving en motivering)
Schorsing kan een eerste stap tot verwijdering zijn.

De genomen maatregelen met het oog op de schorsing zijn: . (denk aan het meegeven huiswerkopdrachten, of het uitvoeren van taken elders dan de reguliere lessituatie, etc .).

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na dagtekening bezwaar worden gemaakt. U dient uw bezwaarschrift te richten aan het College van Bestuur, t.a.v. F.J. Bosma, Postbus 744, 9700 AS, Groningen.

Hoogachtend,
Namens ..... (naam van de school)

(naam directeur / rector + functie)

In afschrift aan:
College van Bestuur
Leerplichtambtenaar
Onderwijsinspectie

* tenzij de leerling ouder dan 21 is, dan uitsluitend de leerling

Bijlage 4 Voorbeeldbrief voornemen tot verwijdering

Aan de ouders/verzorgers en de leerling *

Adres:

Postcode en plaats:

Plaats, datum

Aangetekend

Geachte heer / mevrouw en naam leerling,

Wij delen u mede dat wij voornemens zijn (volledige naam leerling, geboorteplaats en geboortedatum) van (naam school) te verwijderen.

De redenen die hieraan ten grondslag liggen, zijn:

Wangedrag bestaande uit.....

* Deze redenen dienen uitgebreid omschreven te worden.

* Voorgeschiedenis.

* Reeds genomen stappen.

Gelet op het bepaalde in artikel 40 van de Wet op het primair onderwijs/ artikel 27 van de Wet op het voortgezet onderwijs vindt verwijdering niet plaats voordat wij een andere school bereid hebben gevonden uw kind toe te laten.

Wij zijn ons bewust van de onderwijsplicht die de school jegens (naam leerling) heeft. Om het onderwijsproces niet onnodig te vertragen kan vanaf heden met de volgende opdrachten thuis worden gewerkt (opsomming huiswerkopdrachten). De gemaakte opdrachten kunnen naar school gestuurd (na afspraak naar school gebracht) worden. Voor het maken van eventuele toetsen worden aparte afspraken gemaakt.

Wij stellen u in de gelegenheid mondeling uw zienswijze ten aanzien van dit voornemen te geven op (datum, tijdstip) of uw zienswijze schriftelijk in te dienen, uiterlijk tot (datum). Ook de betrokken docent zal bij dit gesprek aanwezig zijn. Hierna ontvangt u ons besluit.

Hoogachtend,

Namens O2G2..... (naam van de school)

(naam directeur/ rector + functie)

In afschrift aan:

College van Bestuur

Leerplichtambtenaar

Onderwijsinspectie

* tenzij de leerling ouder dan 21 is, dan uitsluitend de leerling

Bijlage 5 Voorbeeldbrief tot verwijdering

Aan de ouders/verzorgers en de leerling *

Adres:

Postcode en plaats:

Plaats, datum

Aangetekend

Geachte heer / mevrouw en naam leerling,

Op (datum) hebben wij u ons voornemen meegedeeld (volledige naam leerling, geboorteplaats en geboortedatum) te verwijderen van (naam school).

De redenen voor de verwijdering zijn (motivering). U heeft uw zienswijze tegen het voornemen van dit besluit bekend gemaakt. Ook de betrokken docent hebben wij gehoord. Ons standpunt hieromtrent is (motivering).

Wij delen u hierbij mede dat wij, na overleg met de inspectie, (volledige naam, geboorteplaats en geboortedatum) met ingang van (datum) verwijderen van (naam school).

Wij hebben (naam nieuwe school) bereid gevonden uw kind per (datum) toe te laten.

Het besluit tot verwijdering is gegrond op artikel 27 van de Wet op het voortgezet onderwijs.

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na dagtekening bezwaar worden gemaakt. U dient uw bezwaarschrift te richten aan het College van Bestuur, t.a.v. de heer F.J. Bosma, Postbus 744, 9700 AS, Groningen.

Hoogachtend,
Namens O2G2 ..... (naam van de school)

(naam directeur/ rector + functie)

In afschrift aan:
College van Bestuur
Leerplichtambtenaar
Onderwijsinspectie

* tenzij de leerling ouder dan 21 is, dan uitsluitend de leerling